

Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського»
Факультет лінгвістики

**ЛЮДИНА ЯК СУБ'ЄКТ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ:
СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ У ФІЛОЛОГІЇ, ПЕРЕКЛАДІ ТА НАВЧАНІ
ІНОЗЕМНИХ МОВ**

**A PERSON AS A SUBJECT OF INTERCULTURAL
COMMUNICATION: MODERN TENDENCIES IN PHILOLOGY,
TRANSLATION AND TEACHING OF FOREIGN LANGUAGES**

**Матеріали
XIII Міжнародної студентської науково-практичної конференції
11 березня 2021 року**

Київ 2021

Ткачик О.В. голова оргкомітету, редактор, к. філол. н., доц., доц. кафедри теорії, практики та перекладу англійської мови факультету лінгвістики КПІ ім. Ігоря Сікорського.

Вашило О.В. член оргкомітету, член редколегії, к.пед.н., ст. викл. кафедри теорії, практики та перекладу англійської мови факультету лінгвістики КПІ ім. Ігоря Сікорського.

Шимчук А.О. відповідальний секретар, старший лаборант кафедри теорії, практики та перекладу англійської мови факультету лінгвістики КПІ ім. Ігоря Сікорського.

Людина як суб'єкт міжкультурної комунікації: сучасні тенденції у філології, перекладі та навчанні іноземних мов [Електронний ресурс]: матеріали XIII Міжнар. наук.-практ. конф. 11 березня 2021 р. – К.: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. – 353 с. (14,32 арк.)

Збірник містить матеріали щорічної міжнародної студентської науково-практичної конференції з актуальних питань філології, перекладу та методики викладання іноземних мов. Конференція зібрала студентів і молодих учених з різних міст України та інших країн. Матеріали конференції можуть бути цікавими та корисними для науковців, аспірантів, викл.ів і студентів вищих навчальних закладів.

Відповідальність за достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей несуть автори публікацій.

УДК 81:316.77](062)

© Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського», 2021

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ № 1. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ФІЛОЛОГІЇ	15
ЧАСТОТНІ ЯВИЩА В КОНСТИТУЦІЯХ УКРАЇНИ ТА НІМЕЧЧИНИ Арнаут Каріна	15
ФУНКЦІОНУВАННЯ МЕДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ В АНГЛІЙСЬКОМУ ТА УКРАЇНСЬКОМУ ДИСКУРСІ Байдик Ганна	17
МЕТАФОРИ В АВІАЦІЙНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ Бевз Валерія	18
MODERNE TENDENZEN IN DER ENTWICKLUNG DER DEUTSCHEN SPRACHE Бевз Дарина, Шимченко Діана	20
ПОНЯТТЯ І ОСОБЛИВОСТІ КОНСУБСТАНЦІЙНОГО ТЕРМІНА Бистрицька Катерина	22
ФУНКЦІОНУВАННЯ МЕТАФОРИ В АНГЛІЙСЬКОМОВНОМУ НАУКОВО-ПОПУЛЯРНОМУ ТЕКСТІ Бідненко Лідія	24
ДИСКУРСНИЙ ПІДХІД ДО ВИВЧЕННЯ ТЕКСТІВ ЗМІ Брежницька Єлизавета	27
THE POWER OF LANGUAGE. UNSOLVED QUESTIONS IN PSYCHOLINGUISTICS Бродська Дарина	29
МІЖМОВНА ОМОНІМІЯ Булгакова Марія	31
ЯВИЩЕ ТАБУ В ЛІНГВІСТИЦІ: ТАКТИКИ РЕАЛІЗАЦІЇ ТАБУЙОВАНОГО ЗМІСТУ Буток Олександра	33
КОНЦЕПТ DEMOCRACY В АМЕРИКАНСЬКИХ ПОЛІТИЧНИХ ІНТЕРВ'Ю Василів Вікторія	36
ЛІНГВОСПЕЦИФІКА НІМЕЦЬКОГО ТА УКРАЇНСЬКОГО ЕКОМАРКЕТИНГУ Весельська Рената	38
РОЛЬ НЕОЛОГІЗМІВ У ПУБЛІЦИСТИЧНИХ ПОЛІТИЧНИХ ТЕКСТАХ Гавриленко Катерина	41

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ БІБЛІЙНИХ ТА РЕЛІГІЙНИХ МЕТАФОР УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ В АНГЛОМОВНИХ ХУДОЖНІХ ТВОРАХ Коваленко Рімма	273
ТРАНСКОДУВАННЯ АНГЛІЙСЬКИХ КІБЕРНЕОЛОГІЗМІВ ЯК СПОСІБ ПОПОВНЕННЯ СЛОВНИКА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ Козак Ірина	275
СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ЩОДО ПЕРЕКЛАДУ ПОСІБНИКІВ КОРИСТУВАЧА ДО ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ Корнійчук Дана	278
ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ МЕДИЧНИХ ТЕРМІНІВ У ГАЛУЗІ КЛІНІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ Кучерявенко Марія	281
КОНЦЕПТУАЛЬНІ МЕТАФОРИ ТА ЇХ ПЕРЕКЛАД УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ Лемешук Катерина	283
МЕДИЧНИЙ СЛЕНГ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ: ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА ПЕРЕКЛАД Лупина Аліна	285
НЕОЛОГІЗМИ В СУЧАСНИХ АНГЛОМОВНИХ ТЕКСТАХ З РОБОТОТЕХНІКИ: ПЕРЕКЛАДАЦЬКИЙ АСПЕКТ Мартинюк Наталія	286
ГЕНДЕРНІ АСПЕКТИ ПРОБЛЕМИ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ У ПЕРЕКЛАДІ Мазур Діана	291
TRANSLATION VS LOCALIZATION? Mankovskyi Oleksii	293
ЛІНГВОКУЛЬТУРНІ ТА ПРАГМАСТИЛІЧТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА ПЕРЕКЛАДУ СЛЕНГУ В МЕДІАТЕКСТАХ НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ Меняліна Анастасія	295
ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ БЕЗЕКВІВАЛЕНТНОЇ ЛЕКСИКИ В ТЕКСТАХ АНГЛОМОВНИХ ЗМІ Міненко Катерина	298
ЛЕКСИКО-СТИЛІСТИЧНІ ЗАСОБИ ДОСЯГНЕННЯ КОМІЧНОСТІ ТА ЇХ ПЕРЕДАЧА ПРИ ПЕРЕКЛАДІ (НА МАТЕРІАЛІ СЕРІАЛУ «THE BIG BANG THEORY») Міщенко Світлана	301

сприйняття тяжких медичних термінів та надає мовленню емоційно-експресивного забарвлення. В професійному медичному сленгу існує достатня кількість сленгізмів, що поширюється тільки між медичними працівниками. Таким чином, медичний сленг приховує зміст повідомлення від сторонніх та сприяє уникненню складних термінів для полегшення взаєморозуміння між медичним персоналом [4, с. 381].

Література

1. Ахманова О.С «Словник лінгвістичних термінів». К., 1957. – 608 с.
2. Захарченко, Т.Е. Английский и американский сленг/Т.Е. Захарченко. – М.: Изд-во АСТ, 2009. – 133 с.
3. Кудоярова О.В. Дискурсотворча роль теми у професійному конфліктному спілкуванні англомовних медиків (на основі персонажного мовлення). Автореф. дис. ... к. філол. наук: 10.02.04 / Харківськ. нац. ун-т імені В.Н. Каразіна. – Харків, 2007. – 20 с.
4. Хомяков, В.А. Введение в изучение сленга – основного компонента английского просторечия /В.А. Хомяков. – Вологда: Министерство просвещения ОСФСР Вологодского гос. пед. ин-та, 1971. – 381 с.

НЕОЛОГІЗМИ В СУЧАСНИХ АНГЛОМОВНИХ ТЕКСТАХ З РОБОТОТЕХНІКИ: ПЕРЕКЛАДАЦЬКИЙ АСПЕКТ

Мартинюк Наталія

студентка I курсу магістратури, факультет лінгвістики

КПІ ім. Ігоря Сікорського

Науковий керівник: к. філол. н., доц. Карачун Ю.Г.

Словниковий склад мови тісно пов'язаний з історією, культурою і життям народу-носія. Тому мова – це суспільне явище і для неї притаманний постійний розвиток, адже будь-які зміни в суспільстві знаходять безпосереднє відображення в словниковому складі мови

суспільства. Поява нової лексики у сучасній англійській мові є свідченням активного процесу її поповнення словникового складу.

Е.В. Бреус визначає неологізм як «нововведений або вжитий із новим значенням мовний вираз» [1, с. 104]. Л.Г. Верба вважає, що «неологізм – це є слово, значення якого з'являється в певний період часу в мові і його новизна усвідомлюється мовцями» [2, с. 95]. За визначенням В.І. Заботкіної, неологізми – «це нові слова або фразеологічні одиниці, утворені власними засобами мови або запозичені, які з'являються в мові в конкретний період її розвитку у зв'язку зі змінами умов життя суспільства, а також у зв'язку з досягненнями в науці та техніці, з метою виразити нові поняття, відтінити нові сторони наявних понять, виразити старі поняття в тих випадках, коли виникає необхідність у більш удосконаленій формі вираження цього поняття або вираження емоційно-естетичної оцінки вже наявного поняття» [4, с. 19]. Тому, дослідження способів перекладу неологізмів в сфері робототехніки є досить актуальними через стрімкий розвиток цієї галузі.

Свій важливий внесок в цьому питанні зробили такі видатні вчені та дослідники України та зарубіжжя як: Е.В. Бреус, Л.Г. Верба, В.В. Виноградов, Т.М. Данкевич, В.І. Заботкіна, І.В. Козаченко, В.І. Карабан, Ю.С. Шкуліпата інші.

Основна складність, що виникає під час перекладу неологізму – передача значення нового слова. Перекладач вперше зустрівши неологізм не має уявлення про поняття яке він передає чи окреслює. Тому його значення найчастіше визначається контекстом, особливо під час письмового перекладу де контекст є доволі інформативним. Науковець Т.М. Данкевич виокремила два етапи перекладу неологізмів з англійської мови на українську:

- з'ясування значення неологізму (коли перекладач або звертається до останніх видань англійських тлумачних чи енциклопедичних словників, або з'ясовує значення нового слова, зважаючи на його структуру і контекст);

- власне переклад (передача) засобами української мови, а саме: транскрипція, транслітерація, калькування, описовий переклад, пряме включення [3, с. 342].

У свою чергу І.В. Козаченко вважає «опис та пояснювальний описовий переклад найпоширенішим способом передачі нових утворень іншою мовою» [5, с. 166], оскільки у процесі перекладу виникає необхідність використовувати контекстуальні заміни або опис. Транскрибування та транслітерацію Ю.С. Шкуліпа об'єднує терміном «транскодування», визначаючи його як «передачу звукової чи графічної форми слова мови оригіналу за допомогою літер мови перекладу» [7, с. 92]. Неологізми, що відносяться до без еквівалентної лексики викликають особливі труднощі для перекладача.

Проведене дослідження дає підстави стверджувати, що в сучасній науковій літературі чимало дослідників виокремлюють такі основні способи перекладу неологізмів: транслітерація та транскрипція (транскодування), калькування; описовий спосіб, пряме включення, приблизний переклад. Транслітерація базується на передачі графічного зображення, а саме на передачі букв та використовується для передачі власних іменників. Наприклад: *processor* – процесор; *decoder* – декодер; *server* – сервер. Транскрипція базується на фонетичному принципі, тобто на передачі українськими літерами звуків англійських найменувань. За допомогою транскрипції передається звукова форма іншомовного слова. Здебільшого даний спосіб найчастіше використовується для перекладу власних назв та термінів. Переклад неологізмів за допомогою калькування полягає в заміні складових частин морфем чи слів одиницями оригіналу – їхніми лексичними відповідниками мовою перекладу, водночас зберігається незмінна внутрішня форма лексичної одиниці. Нерідко в процесі перекладу транскрипція і калькування використовується одночасно, наприклад: *control panel* – панель управління; *artificial neural network* – штучна нейтронна

мережа; *network neighborhood* – мережеве оточення. Описовий спосіб здійснюється шляхом пояснення суттєвих елементів неологізму. Його часто порівнюють з тлумаченням слова. Такий переклад має істотний недолік – багатослівність. Цей спосіб можна застосовувати як для тлумачення значень у словниках, так і для перекладу неологізмів у конкретному тексті [8]. Популярним останнім часом є спосіб прямого включення, який використовує написання англійського слова в оригінальній (початковій) формі. Такий спосіб використовують, коли жоден з вищезазначених методів не передає необхідного значення поняття, що перекладається. Частим є явище використання слів що складаються з двох частин. Перша частина подається англійською мовою, і слово зберігає свою оригінальність, а друга частина – українською мовою [5, с. 167]. В.Н. Комісаров визначає приблизний переклад як «використання граматичної одиниці мови перекладу, яка у даному контексті частково відповідає без еквівалентній граматичній одиниці мови оригіналу» [6, с. 249]. Під час такого перекладу зберігається основне значення слова, проте в українській мові слово відрізняється від мови оригіналу лексичним фоном. Іноді під час здійснення перекладу неологізму перекладач має труднощі у знаходженні відповідного слова українською мовою, через те, що соціокультурні та історичні умови життя народу, мовою якого здійснюється переклад, не потребували певного слова чи поняття. Неологізми в англійській мові здебільшого утворюються з наявних слів без жодних змін їхнього написання чи вимови.

Отже, жоден з проаналізованих способів перекладу не є універсальним та самостійним та не забезпечує абсолютно адекватного перекладу. Під час здійснення перекладу перекладачу необхідно враховувати до якого типу слів воно належить (термін, назва, скорочення) та контекст в якому дане слово використовується для того щоб найбільш точно передати зміст неологізму що перекладається, водночас зберегти його

стилістичні характеристики та зробити переклад якомога зрозумілішим для сприйняття україномовним реципієнтом.

Література

1. Бреус Е. В. Основы теории и практики перевода с русского языка на английский / Е. В. Бреус. – Москва: УРАО, 2000. – 208 с.
2. Верба Л. Г. Порівняльна лексикологія англійської та української мов / Л. Г. Верба. – Вінниця: Нова книга, 2008. – 248 с.
3. Данкевич Т. М. Переклад авторських неологізмів в англійській мові / Т. М. Данкевич. // Мова і культура. – 2013. – №17. – С. 341–346.
4. Заботкина В. И. Новая лексика современного английского языка / В. И. Заботкина. – Москва: Высшая школа, 1990. – 124 с.
5. Козаченко І.В. Особливості перекладу неологізмів англійської мови / І. Козаченко // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія. – 2014. – № 25. Том 2. – С. 166-168.
6. Комиссаров В. Н. Теория перевода (лингвистические аспекты) / В. Н. Комиссаров. – Москва: Высшая школа, 1990. – 253 с.
7. Шкуліпа Ю.С. Основні способи перекладу неологізмів публіцистичного стилю з англійської мови українською / Ю.С. Шкуліпа // Актуальні проблеми філології. Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 22-23 вересня 2017 року). – Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2017. – С. 91-93.
8. Особливості перекладу неологізмів англійської мови [Електронний ресурс] // Young Scientist. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2018/3.1/35.pdf>.